

7544 kelt. z.

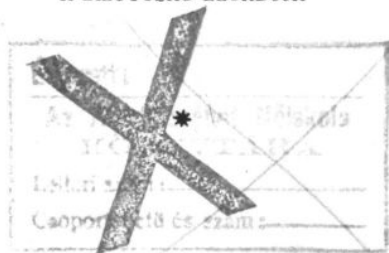
52
~~III. C.~~
~~F. v. 14.~~

IRODALOMTÖRTÉNETI
KÖZLEMÉNYEK

SZERKESZTI

SZILÁDI ÁRON

A BIZOTTSÁG ELŐADÓJA

HUSZONHARMADIK ÉVFOLYAM

BUDAPEST

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADASA

1913

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
 Magyar Irodalomtörténeti Intézetek Könyvtára

Lelt. napló: 116 Lsz.: 50

csop.: _____ szám: _____

ALL. PÉCSI TUDOMÁNYOS EGYETEM SZEGEDI FŐISKOLA
 Könyvtár

Eudapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

Leltári szám: _____ Csoport: _____

11.2.
14. 15.

TARTALOM.

	Lap
Petőfi első székesfehérvári felléptéhez. <i>Rexa Dezső</i>	1
Petőfi—Rajnis—Plátó. <i>Sz.</i>	8
Csokonai lyrája. <i>Dr. Harmos Sándor</i>	10
Régi magyar verseskönyvek ismertetése. II. A Vasady-codex. <i>Dr. Dézsi Lajos</i>	14
Góg és Mágóg. <i>Fóli József Lajos</i>	28
Bod Péter mint versíró. <i>Szigetvári Iván</i>	59
A XVII. századi magyar líra klasszikus vonatkozásai. <i>Dr. Kovács Dezső</i>	60
Katona József »Bánk Bán«-ja. (Harmadik tanulmány.) <i>Dr. Harmos Sándor</i>	129
Irodalomtörténeti forrástanulmányok. <i>Gragger Róbert</i>	158, 391
Balassi Bálint irodalmi mintái. <i>Eckhardt Sándor</i>	171, 405
Az »Igen hasznos és drága nemes receptum« német eredetije. <i>Trostler József</i>	385

ADATTÁR.

Gyöngyösi István ismeretlen levelei. <i>Dr. Badics Ferencz</i>	65
Ifj. Wesselényi Miklós báró négy német levele Nimptsch Leocadia asszony hoz. <i>Trostler József</i>	99
Horvát István, a törvénynek negyedik esztendőbeli hallgatójának Minden- napija, azaz minden napra szolgáló jegyzőkönyve 1806. eszt. I. köt.	103, 314, 455
Bocaius-levelek. <i>Dr. Hajnóczy Iván</i>	116
Antoninus Cassoviensis életéhez. <i>Kemény Lajos</i>	120
Egy szegény Mendicans szürit így ditsíri. <i>Harsányi István</i>	121
A Bánk Bán első kidolgozása. <i>Császár Elemér</i>	193
Adatok Tompa Mihály életéhez. <i>Harsányi István</i>	320, 468
Benkő József becsülete. <i>Gulyás József</i>	451

ISMERTETÉSEK, BÍRÁLATOK.

N. J. Apostolescu: L'influence des romantiques français sur la poésie romaine, Paris, 1909. (Champion) XXIV. 420. l.	123
A magyar irodalom története 1900-ig. Ferenczi Zoltán szerkesztése mellett irták Simonyi Zsigmond, Pintér Jenő, Kardos Albert, Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán. Az Athenaeum Műveltség Könyvtára. 1913. 628. l. <i>Dr. Kristóf György</i>	377

A Szombatos Kódexek Bibliographiája. Különös tekintettel azok énektartalmára. Thúry Zsigmond. Mező-Túr, 1912. 160. l. <i>Dr. Harmos Sándor</i>	491
Erdélyi jezsuiták levelezése és iratai a Báthoryak korából. (1571—1613.) (Fontes Rerum Transylvanicarum I.) Gyűjtötte és közrebocsátja dr. Veress Endre. —f —y.	494
Simonfi János: Az irodalom szó története. Budapest, 1913. 39. l. —f —y.	495

VEGYESEK.

Irodalomtörténeti repertorium. <i>Hellebrant Árpád</i>	126, 382, 496
---	---------------

I. TARTALOMMUTATÓ.

A) A szerzők betürendes sora szerint.

	Lap		Lap
N. J. Apostolescu : L'influence des romantiques français sur la poésie romaine. Paris, 1909. (Champion) XXIV. 420 l. (Könyvismertetés.)	123	<i>Dr. Harmos Sándor.</i> Katona József Bánk Bánja. (Harmadik tanulmány.)	129
<i>Dr. Badics Ferencz.</i> Gyöngyösi István ismeretlen levelei	65	<i>Dr. Harmos Sándor.</i> A Szombatos Kódexek bibliographiája, kül. tekintettel azok énektartalmára. Thúry Zsigmond. Mező-Túr, 1912. 160 l. (Könyvismertetés.)	491
<i>Császár Elemér.</i> A Bánk Bán első kidolgozása	193	<i>Harsányi István.</i> Egy szegény Mendicans szűrit így ditsiri ...	121
<i>Dr. Dézsi Lajos.</i> Régi magyar verseskönyvek ismertetése. II. A Vasady-codex	14	<i>Harsányi István.</i> Adatok Tompa Mihály életéhez. Első közl. 320. — Második és befej. közl.	468
<i>Eckhardt Sándor.</i> Balassi Bálint irodalmi mintái. Első közl. 171. — Második és befej. közl.	405	<i>Hellebrant Árpád.</i> Irodalomtörténeti repertorium. Első közl. 126. — Második közl. 382. — Harmadik közl.	496
<i>Fóti József Lajos.</i> Góg és Mágóg —f —y. Erdélyi jezsuiták levelezése és iratai a Báthoryak korából. (1571—1613.) Fontes Rerum Transylvanicarum I.) Gyűjtötte és közrebocsátja dr. Veress Endre. (Könyvismertetés.)	494	Horvát István, a törvénynek negyedik esztendőbeli hallgatójának Mindennapja, azaz minden napra szolgáló jegyzőkönyve 1806. eszt. I. köt. Ötödik közl. 103. — Hatodik közl. 314. — Hetedik közlemény	455
<i>—f —y.</i> Simonfi János. Az irodalom szó története. Budapest, 1913. 39 l. (Könyvismertetés.)	495	<i>Kemény Lajos.</i> Antoninus Cassoviensis életéhez	120
<i>Gragger Róbert.</i> Irodalomtörténeti forrástanulmányok. Első közl. 158. — Második és befej. közl. 391	391	<i>Dr. Kovács Dezső.</i> A XVII. századi magyar líra klasszikus vonatkozásai	60
<i>Gulyás József.</i> Benkő József becsülete	451	<i>Dr. Kristóf György.</i> A magyar irodalom története 1910-ig. Ferenczi Zoltán szerkesztése mellett írták Simonyi Zsigmond,	
<i>Dr. Hajnóczi Iván.</i> Bocatius-levelek	116		
<i>Dr. Harmos Sándor.</i> Csokonai lyrája	10		

	Lap		Lap
Pintér Jenő, Kardos Albert, Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán. Az Athenaeum »Műveltség könyvtára« 1913. 628 l. (Könyv- ismertetés.)	377	Sz. Petőfi—Rajnis—Plátó	8
<i>Rexa Dezső.</i> Petőfi első székes- fehérvári felléptéhez	1	<i>Trostler József.</i> Az »Igen hasznos és drága nemes receptum« ere- detije	385
<i>Szigetvári Iván.</i> Bod Péter mint versíró	59	<i>Trostler József.</i> Ifj. Wesselényi Miklós báró négy német levele Nimptsch Leocadia asszonyhoz	99

B) Irodalomtörténeti korszakok szerint.

I. Középkor.

Fóti József Lajos. Góg és Mágóg	28
---------------------------------	----

II. Újkor.

<i>Dr. Badics Ferenc.</i> Gyöngyösi István ismeretlen levelei	65
<i>Dr. Dézsi Lajos.</i> Régi magyar verseskönyvek ismertetése. II. A Vasady-codex	14
<i>Eckhardt Sándor.</i> Balassi Bálint irodalmi formái. Első közl. 171. — Második és bef. közl.	405
—f.—y. Erdélyi jezsuiták levelezése és iratai a Báthoryak korából (1571—1613.) (Fontes Rerum Transylvanicarum I.) Gyűjtötte és közrebocsátja dr. Veress Endre. (Könyvismertetés.)	494
<i>Dr. Hajnóczy Iván.</i> Bocatius- levelek	116
<i>Dr. Harmos Sándor.</i> A Szombatos Kódexek bibliographiája, kül- tekintettel azok énektartalmára. Thúry Zsigmond. Mező-Túr. 1912. 160 l. (Könyvismertetés)	491
<i>Harsányi István.</i> Egy szegény Mendicans szűrit így ditsíri ...	121
<i>Kemény Lajos.</i> Antonius Casso- viensis életéhez	120
<i>Kovács Dezső.</i> A XVII. századi magyar líra klasszikus vonat- kozásai	60

<i>Szigetvári Iván.</i> Bod Péter mint versíró	59
<i>Trostler József.</i> Az »Igen hasznos és drága nemes receptum« ere- detije	385

III. Legújabb kor.

<i>Császár Elemér.</i> A Bánk Bán első kidolgozása	193
<i>Gragger Róbert.</i> Irodalomtörténeti forrástanulmányok. Első közl. 158. — Második és bef. közl.	451
<i>Dr. Harmos Sándor.</i> Csokonai lyrája	10
<i>Dr. Harmos Sándor.</i> Katona József Bánk Bánja. (Harmadik tanulmány.)	129
<i>Harsányi István.</i> Adatok Tompa Mihály életéhez. Első közl. 320. Második és bef. közl.	468
Horváth István, a' törvénynek negyedik esztendőbeli hallgató- jának Mindennapja, azaz min- den napra szolgáló jegyző- könyve 1806. eszt. I. köt. Ötö- dik közl. 103. — Hatodik közl. 314. — Hetedik közl.	496
<i>Rexa Dezső.</i> Petőfi első székes- fehérvári felléptéhez	1
Sz. Petőfi—Rajnis—Plátó	8
<i>Trostler József.</i> Ifj. Wesselényi Miklós báró négy német levele Nimptsch Leocadia asszonyhoz	99

	Lap		Lap
IV. Vegyesek.			
N. I. Apostolescu : L'influence des romantiques français sur la poésie romaine. Paris 1909. (Champion) XXIV. 420 l. (Könyvismertetés.)	123	— Második közl. 382. — Harmadik közl.	496
f— —y. Simonfi János. Az irodalom szó története. Budapest. 1913. 39 l. (Könyvismertetés.)	495	<i>Dr. Kristóf György.</i> A magyar irodalom története 1900-ig. Ferenczi Zoltán szerkesztése mellett írták Simonyi Zsigmond, Pintér Jenő, Kardos Albert, Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán. Az Athenaeum »Műveltség könyvtára« 1913. 628 l. (Könyvismertetés.)	377
<i>Hellebrandt Árpád.</i> Irodalomtörténeti repertorium. Első közl. 126.			

II. NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ.

	Lap		Lap
Abulféda	31, 32	Badics Ferencz	98
Acontius	172	Bajza József	5, 327
Aeneas Sylvius ...	178, 179, 182, 407 412, 423—427	Bakfark Bálint	448
Ágoston, Szent —	47	Balassa Bálint 21, 22, 60, 61, 63, 379; irodalmi mintái 171—192, 405—450	
Albertus Magnus	54	Balog (Balok) Gáspár	74
Alecsandrescu, Vasile	125	Bánóczy József	9
Almási István	2	Barac Juon	451
Ammianus Marcellinus	54	Bárány Boldisár »Rostá«-ja ...	193
Anakreon	151	Baranyai Péter	14, 21
Andrássy gr. család homonnai le- véltára	64	Barcsay Ábrahám	378
Andrássy Miklós 65—98; — Pé- ter	68, 71	Barkóczy István	69, 71, 82
Angerianus 174, 179, 181, 184, 185, 408, 411, 417—423, 437		Baros János [helyesen : Gyula] 171, 185	
Anonymus Belae regis notarius 29, 50, 51, 54, 56, 58, 59		Baróti Szabó Dávid	114
Antoninus Cassoviensis ...	120, 121	Báróti Sándor	319
Ányos Pál	168	Bársony György váradi, majd egr-i püspök	71
Apáti Ferencz feddőéneke	168	Barta József benedictinus	112
Apostol Pál	331	Bártfai Énekeskönyv	22
Apostolescu műve a francia ro- mantikusok hatásáról	123—5	Basó Mihály 68, 69, 72, 73, 77, 81	
Arany János 152, 159; — »Toldi«-ja 149; — »Buda ha- lála«	149	Báthory István 443; — Kristóf 495	
Aranyas, Joannes Gerardi de —456, 457		Batta Bálint ...	326, 349, 250
Arator István	494, 495	Battyányi József	457
Argenti Döme	366	Bayard és Vanderbusch »A párisi naplopó« cz. színműve	3, 5
Argirus szép historiája ...	451—454	Bebek Judith	406, 407
Asadi	191	Bebel	385
Auratus (Dorat)	407	Beccau	186
»Az ki régen fegyvert fogott ha- zájáért«	320, 464, 465	Belgiojoso	119
		Belleau, Remy	437
		Bels János	118
		Bembo	187
		Beniczky Péter	59, 62
		Benke István	358

	Lap		Lap
Bodon Ábrahám	353	Corderius Lepidus	419
Benkő József becsülete	451—454	Cornides Dániel	456
Berzeviczy Albert	381	Cosmas Indicopleustes	46
Berzsenyi Dániel	168	Credulus és Julia	411
Bessenyei György Pontyija 161; 391, 392, 393		Curtius Nagy Sándor historiája ...	35
Bethlen Elek 116; — Gergely 115; — István bucsuztatója	60, 62	Csáki I. <i>Cháky</i>	
Biczoni István	79	Császár Elemér	314
Birch-Pfeiffer Charlotte	6	Csehfalvy Antal színésztársasága	1
Boccatius János levelei	116—120	Csereyné-codex	14
Boccaccio	159, 160	Cserhalmi Hecht Irén	123
BocsKay István zempléni, majd szabolcsi főispán	17, 68, 81	Csiky Gergely	3
Bod Péter 495; — mint versíró 59; — »Szent Hilarius«-a	59	Csizy János 478; — Jánosné ...	478
Bogáthi Fazekas Miklós	492, 493	Csokonai 379; — Iyarája	10—13
Boldog Lajos	6	Csoma Mihály	355
Bolintineanu	124	Csoma-codex	19
Bornemisza Péter 21, 22; 320; — »Énekek« (1582.)	14	Csura Miklós	451
Boros Péter esztergomi kánonok	68, 72, 77, 84	Czékus István	331
Borostyán Sándor (Petőfi színészi neve)	1	Czelder Márton	364
Borsodi József	355	Dante	159, 160
Böhm Károly	381	Dares Phrygius	55
Brechtel	188	Darvas Ferencz kir. tanácsos 116; — Pál	470
Bretzenheim Ferdinánd hg. 464, 467; — Leopoldina	466	Dayka Gábor	168
Buch Mária	99	Deáky Filep Sámuel	6
Buczi Emil	114	Decsi-codex	17
Budai Ézsaiás	319, 455, 460	Deislé	170
Byron	160	Déryné	2
»Cantionale Catholicum«	14	Destouches	169, 392
Caprera	68	Divani szultán	190
Cassiodorus	54	Dobó Jakab Ferencz 171; — 171, 419, 420; — Krisztina	405
Cato-fordítás	59	Dóci Ilona 20; — Susánna 19, 25	
Catullus	173, 174	Donneau de Vizé	169
Cau Mimi, De —	2	Döbrentei Gábor	378, 381
Cháky Borbála	405, 406; 415	Dryden, John	169, 391
Chiali	191	Du Bellay	187
Chodowiecki	166	Ducatus	178
Cibber, Colley	169, 391	Dugonics András	465
Constantzi érsek jövődölései	113	Dunkel Tódor	3
		Echós énekek ...	185, 186, 410, 411
		Eckhardt Sándor	192, 450
		Eckstein Ferencz	465
		Edriszi arab geográfus	32, 33

	Lap		Lap
Eggenberger József	109, 115, 314, 316, 466	Gleich	394, 395
Egri színész	2	Goedeke	161
Eitner Róbert	430	Goethe	159, 160
Elek Oszkár	125	Góg és Magóg 28—59: — a legenda magyar része	49—59
Életrépek	326	Gosztonyi Antal pozsonyi kamarai tisztviselő	75; — Viktória 2
Endrődi Sándor	377, 379, 380	Gottschedné	170, 393
Engel János Kristián	465, 466	Gönczi Gy. Énekeskönyve	16
Eobanus Hessus	173	Görbe Ferdinánd	2
Erdélyi János	321, 326, 332, 335, 341—348; — Pál 15, 411	Görgey Judit	66, 72, 73, 74, 92
Erdődy Kristóf gróf	72, 77	Görög Tamás, Kassai	96
Erdős színész	2	Gragger Róbert	170, 404
Erdősi János	114	Greff vagy Bakfark Bálint	443
Ethographia Mundi	385, 386	Grimmelshausen	385
Eticus Cosmographiája	37, 38, 40	Griseldis históriája németül	317
Eucherius Lugdunensis	46	Gryphius »Horribilicribrifax«-a	163
Fabricius poétikája	172	Gulyás József	454
Fáy Kálmán	329	Gyraldus Lilius G.	177
Feger Teobald	318	Gvadányi József gr. 402—4; — »Egy falusi nótárius budai uta- zása«	161—170, 391—404
Fehér János	2	Gyarmati Sámuel	112, 114, 115
Fekete Soma	2	Gyöngyösi István 60—64; — leve- lei 65—98; — »Csalárd Cu- pido«-ja 465; — »Kemény Já- nos«-a 75, 76; — Palinodiá«-ja 465; — Thököly-eposa	320, 464, 465
Felekyné	2	Gyöngyösi László	65, 67
Felnémeti Névtelen »Cantio«-ja	168	Győri Béla	353
Ferenczi Zoltán	3, 377—381	Gyulai Pál	151, 152
Ferentzy János	461, 467	Haaz János	455
Firdusi »Sahnahme«-ja	33	Hajnóczy Iván	120
Fischart	385	Hajóssi Johanna	466
Fitos Sándor	2, 6	Haller Hármás Istóriája	35, 36
Forrástanulmányok	158—170, 171— 192, 385—450	Harmos Sándor dr.	13, 157, 494
Fóti József Lajos	50	Harsányi Imre	21; — István 122, 376, 452, 490.
Földi János	11	Hartyáni Imre	21
Frey	385	Hauszmann	188
Fulgosius	428, 429	Hauteroches	169
Fulgoso	415, 422	Haydn	11
Gaal György »Furkátsi Tamás« 395; — József	161	Heckel István	318
Gajári Lajos	409	Hegedüs László	332, 336
Garai János	327		
Gaspary	187		
Gesseus	184		
Gilgenheimb bárónő	99, 103		
Gillány Illés	68		

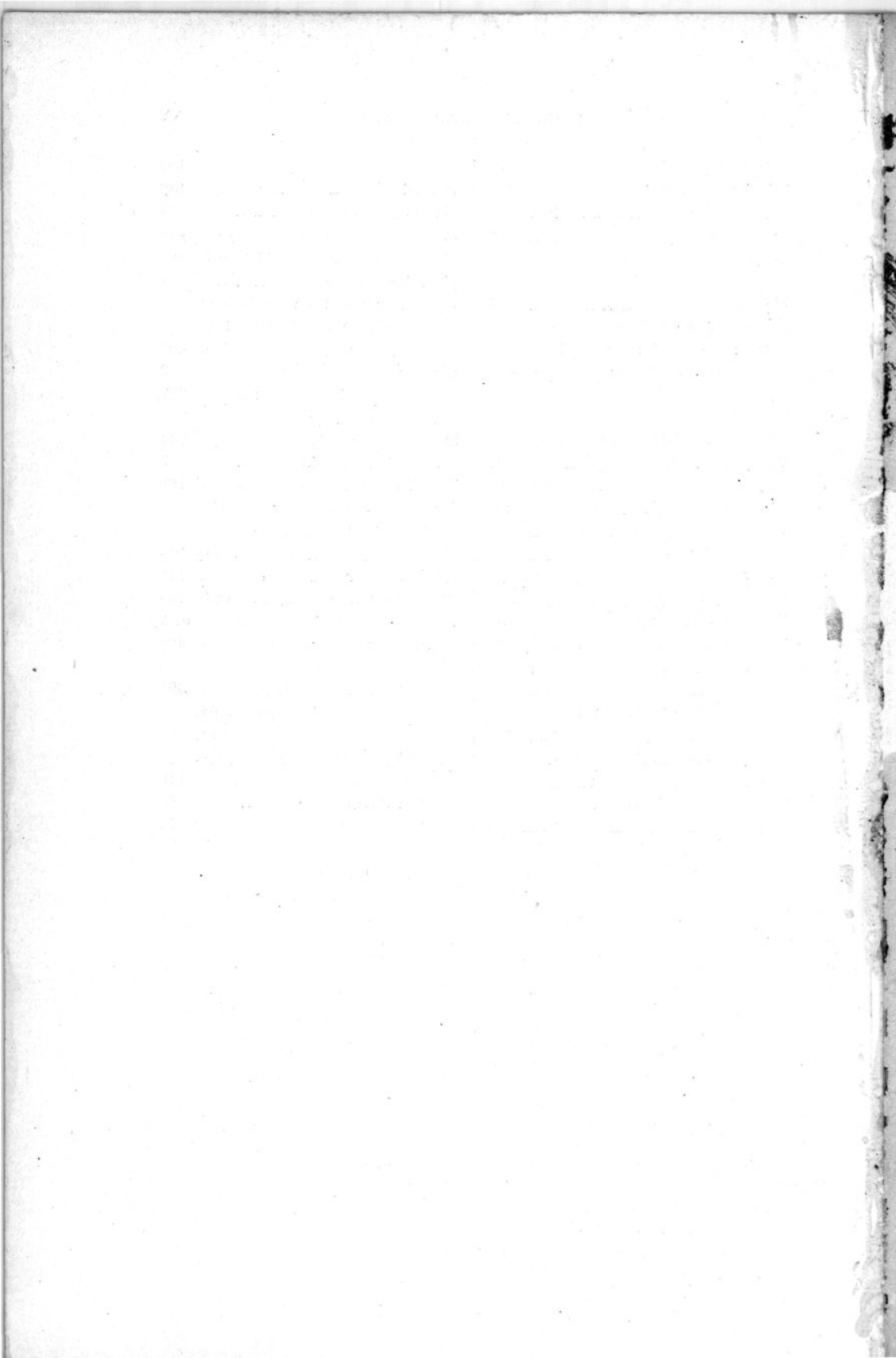
	Lap		Lap
Heinrich Gusztáv	451; — József 458	Justinus	53, 54, 56
Heltai Magyar Krónikája	320	Juvenalis	163
Herodotos	51, 52, 53	Kállay Pál	68, 82
Hess András	318	Kálnoki Izidor	381
Heufeld Ferencz bécsi író	402	Kassai Péter	14, 16
Hevesi Sándor	152	Kátai Mihály	62
Historia de proeliis	35, 36, 42	Katona József István	319; —
Hobbes	162	Bánk-Bán-ja	129—157; — a
Holberg »Den Ellefte Juni«	179, 391	Bánk bán első kidolgozása	193—314; — Lajos
Homeros	151	426	
Honderú	326	Kaym Orbán	318
Horányi Elek	466	Kazinczy Ferencz	10, 11, 315; —
Horvát Andor	108; — Cyrill 377;	Gábor	321, 327, 367
— Czirill 352; — Ferencz		Kecskeméti, Andrásy Péter udv.	
110; — József 104, 108, 110,		papja	83, 91
111; — Horváth István »Min-		Kemecsey László	68
dennapi«-ja 103—116, 314—		Kemény Lajos	118, 121; — Zsig-
320; 455—467; — János har-		mond	6, 380
minczados	78	Kerekes Menyhért	68, 85
Hosen-Teuffel (1629)	163	Keszthelyi Ferencz	2
Huszt vára	21	Kiáltóssi (Schreier) Ádám	113, 114, 314
Husztai András: Ó és Ujj Dácia	453, 454	Kirchhoff	385
Iffland	160	Kisfaludy Károly	161; — Sándor
Igazság bujdosása	453	11; — Himfy szerelmei«	11
»Igen hasznos és drága nemes		Kisviczay Péter	59
receptum« német eredetije	385—390	Klasszikus vonatkozások a magyar	
Ingegneri: »Danza di Venere«	186, 411	lírában	60—64
Ilosvai Nagy Sándor históriája	35	Kochanowski	415
Institutoris Gábor	456	Koháry István	74
»Irodalom« szó története	195	Kohn Sámuel	491—494
Isidorus: »Exordia Scythia«-ja	55	Kollonics	71
Jankovics Miklós	315, 316, 317, 319,	Komjáthi: Szent Pál levelei	320
456, 457, 464, 465		Kont Ignác	123
János papcsászár legendája	43, 44, 45	Kotzebue	160
Janus Pannonius	427	Kovács Dezső dr.	64
Jeszenszky Mihály	68	Kovács István Imakönyve	494
Joachimus, Elias Corvinus	178	Kovács Sebestyén Endre	370
Joannis Secundus	173, 174, 184, 185,	Kovátsics Márton	466
186, 417		Körmendi Lini színésznő	2
Jordán Sándor szatmári főrabbi	494	Kristóf György	381
Josephus Flavius	46, 49, 53	Krusith Ilona	406, 407, 424
Jósika Miklós b. Emlékíratái	325, 364	Krúdy Gyula	381
Julius Valerius, Nagy Sándor-		Kulcsár István	316, 455, 466
monda feldolgozása	35	Kuun Géza gróf	381

	Lap		Lap
Lafontaine	160	Mátyási József	455
Lambert li Tors et Alexandre de Bernai : Roman d'Alexandre ...	41	Melanchton levelei	456
Lang János kassai aljegyző	118	Melesville és Roger de Beauvoire »Saint Georges lovag vagy a Mulat« cz. színjátéka	2
Lapsánszky János	85	Mendicansról írt vers	121
Lauremburg	163	Mészáros Anikó 2 ; — Mátyás 107, 464, 467	464, 467
Lechner Lénárt	188, 430	Methodius	37
Légrádi Imre	107, 108	Micatus Miklós	98
Leleszi János levelei	495	Micyllus	172
Lengyel Menyhért	381	Mikó Imre gróf	17, 372
Leslie	68	Mindszenti Ferencz 14, 17, 18 ; — Máté	14, 19
Lessenyei Nagy Ferencz	89	Molière 159 ; — »Monsieur de Pourceaugnac«-ja	169, 170, 391
Lessing G. E.	11, 160	Molnár Albert, Szenczi 495 ; — Ferencz 381 ; »Magyar Kátó«-ja 59 ; — József	457
Lévai Irén (Csizy Jánosné) 478 ; Miklós	478	Mommsen Tivadar	55
Lewes György	9*	Montaigne	429
Lindener	385	Montanus, Martinus	385
Lira klasszikus vonatkozásai ..	60—64	Montecuccoli	68
Lisznyai Kálmán	8	Montesquieu »Lettres persanes« 161, 396	161, 396
Logau epigrammái	163	Morgai Kata	406
Losonczy Anna	405	Móricz Lőrinczné	22
Lotichius Petrus	172, 173, 184	Morócza Antónia	2
Luszinszky Sámuel	80	Moscherosch 385 ; — »Philander«-e 164	164
Luther Márton	456	Munkácsi János	2
Macaulay	162	Müer József zágrábi polgár és könyvtáros	317
Mágócsi (Magóci) András	121	Nagy Ferencz 2 ; Ignác 396 ; — — Iván 65 ; — Pál gömöri esperes 327 ; — Tini színésznő 2	2
Májér József	108, 109, 465, 466	Nagybánczai (Nagy Banczai) Má- tyás	19
Majláth Miklós, kir. jogügyigaz- gató	69, 76, 80	Négyesy László	403
Majomi József	350	Nagy Sándor-monda 29, 30 31, 32, 33, 34, 35, 36, 40, 43—59	403
Makay Dániel	321, 326, 327, 328	Némethy Géza 414 ; — György »Visszaemlékezések« cz. műve 1, 2, 5	414, 415
Maklár Pap Lajos 321, 339, 340, 341, 346, 347, 348, 355	321, 326, 327, 328	Nemzeti Színház	1
Manlius János	318	Nimptsch Leocadia	99—103
Marco Polo	44	Nithart von Riuwenthal	169
Marczali Henrik	55		
Máriássy Mór	468		
Marini	160		
Markalf historiája	169, 317		
Márki Sándor	494		
Markovics János 108, 111, 116, 315, 319, 455 ; — Mátyás, 108, 458, 467	108, 111, 116, 315, 319, 455 ; — Mátyás, 108, 458, 467		
Márton János kanonok	461		
Marullus	179, 181, 411, 417—423		
Matthisson	11		

	Lap		Lap
Omri	190	Poliziano	411
Ongaro Antonio	186	Pompeius Trogus	53, 54
Orbán Ferencz 322, 323, 350, 352, 354, 356, 360, 362, 363, 366, 367, 368, 370, 371, 374, 375, 376, 469, 476, 477, 484, 485, 486, 487		Pongrácz György váci püspök és esztergomi nagyprépost 71, 80 ; — Mihályné, később Andrassy Miklósné, Kerekes Erzsébet 68, 73	
Orczy Lőrincz	168	Potyondi Rafáel	105, 455, 461
Ordinarius... eccl. Agriensis (1514)	317	Pray György	319, 456
Ormpruszt Kristóf	426	Prehauser	394
Orosius	54	Prischvitz Mihály	318
Ostern Salamon	29	Propertius	173, 174, 412—417
Otrokosi Fóris Ferencz	451—454	Pseudo-Callisthenes	34, 35, 37
Ovidius a magyar irodalomban 14, 15, 185, 412—417, 427		Quevedo	163, 164
Owenus	163	Rác Lajos	321
Ötvös Lőrincz	121	Radácsi György	323
Paep János	318	Ragályi Ferdinánd 337, 338, 340, 347, 354, Miksa	352
Paitner Mihály	108	Rajnis József	8, 9, 168
Pálffy Pál palatinus	78	Rákóczy Györgyné, özv.	71
Pálkövi (Palkovics)	331	Rakovetz András	458
Pantagruel	386	Regino	58
Pápai Páriz Ferencz	495	Regnart Jakab 188, 189, 429, 430, 431	
Paschasius	185, 419	Révai Miklós 105, 106, 107, 108, 111, 112, 115, 315, 319, 320, 455, 456, 460, 462, 464, 465, 466, 467	
Pauler Tivadar	332	Rexa Dezső	7
Paulus Diaconus	54, 58	Rhabanus Maurus	46, 54
Péchi Simon	493, 494	Richardson	396
Peer-codex	317	Richter József »Briefe eines Eipel- dauers«	394, 395 396, 402—4
Péchy Gyula	6	Riedl Frigyes	422
Péczeli Király Imre	22	Rimai János 61, 62, 64, 171, 173, 185, 405	
Persius	163	Ronsard	187, 450
Péter András székely népköltő ..	494	Rühl, Franz	54, 55
Péterfy Jenő Bánk Bánról	152	Rüm György	318
Pethő József kir. tanácsos ..	104, 105	Sabinus Georgius	172, 176, 186
Petit de la Croix	44	Sachs, Hans	385
Petőfi 131 ; — székesfehérvári sze- replése 1—7 ; »Salgó«-ja	8, 9	Sannazar	185
Petrarca	159, 174, 187	Scaliger poétikája	172, 174
Petrasovics András	456, 458, 459	Schaller Jakab	317, 318
Peutingeria Tabula Itineraria ..	107	Schedius Lajos	112, 457, 465, 466
Pichler Karolina	6		
Pintér Jenő	377, 378, 379		
Piramus és Thisbe históriája	451		
Pisan, Christian de — »Livre du chemin de longue estude«	43		
Plátó	8, 9, 151		

	Lap		Lap
Scherer Vilmos	161	Szenczi Molnár Albert	495
Schmidt Erik	163	Szening János	465
Schreier (Kiáltossi) Ádám 113, 114, 314		Szentiványi Miklós	331, 332
Schumann	385	Szentmiklósý Clementine	329
Schwartner Márton	315	Szentpétery Sámuel 321—375,	
Scolari, Domenico	42	468—490	
Scott Walter	160	Szepesi Pál	68
Semsey Pál	71	Szigetvári Iván	59
Sepsi Laczkó Máté	17	Szigligeti Eduárd	3
Sepsiszentgyörgyi Székely Múzeum	14	Szilády Áron	20, 494
Sepsy Károly vándorszínész tár-		Szilágyi és Hajmási története 14, 19, 20	
sasága	1	Szily Kálmán	193, 194
Sevillai Izidor	47	Szinnyei Ferencz	395
Shakespeare 159; — Hamletje ...	149	Szkarósy Gusztáv	320, 482
Simonyi Zsigmond	377, 378	Szombatos Kódexek	491—494
Simonfi János	495	Szombathy János	452
Slavik Mátyás	460	Szuhay Mátyás	68
Sommer János	386	I. Szulejmán	190
Somogyi Antal főbíró	105	Szuper Károly színészeti naplója 1, 2	
Soós Lajos	350	Tábori Róbert	381
Sophokles »Elektra«-ja 149, 151, 152		Takáts Sándor	171
Spankau kassai főkapitány	72	Tar Benedek	121
Stigelius	173	Tarczý Lajos	332
Stranitzky	394	Tasso »Aminta«-ja	411
Strassoldo	68, 71	Tebaldeo	187
Strázsai János	467	Teleki József gróf	330
Sylvester János	114	Telepi színész	2
Szabó Dávid, Baróti 114; — Gá-		Terhes Sámuel	330, 351
borné 333; — József 2; —		Teutsch Vilmos	432
Mária, Vámospercsi	18	Thaly Kálmán	17, 65
Szádeczky Lajos	381	Thököly Imre	67, 68
Szakkári János	80	»Thököly-gyűjtemény« a sáros-	
Szalay László	332	pataki ref. koll. könyvtárban 121	
Szamota István	381	Thuróczi krónikája	40
Szántó István	494, 495	Thury Zsigmond	491—494
Szápári János gróf	455	Thury József	381
Szeberényi Lajos	4	Tibullus	174
Széchy Károly	169, 377, 404	Till Eulenspiegel	169
Szécsi Mária	65, 66	Toldy Ferencz	12, 327, 385, 495
Szegedi Gergely »Énekeskönyve«		Tolnai Vilmos	59
(1569), 14, 17, 18, 20, 21		Tompa Mihály életéhez adatok	
Szegszárdi (Sexárdi) János	110	320—376, 468—490	
Székely István krónikája 320; —		Török költészet	190—192, 439
János	352	Török Béni hősszínész 2; —	
Szemere Bertalan 495; — Miklós		István, Kolosi	121
321, 327; — Pál	495		

	Lap		Lap
Tömösvári Sámuel	453	Vilanella	188
Trostler József	103, 390	Vincent de Beauvais	34
Turini	188	»Vir monachus in mense may« ..	438
Tünger	385	Virág Benedek	113, 464, 467
Urckram	385	Vitéz Keszi József	2
Úrményi Anna 319; — Bernhárd		Vitkovits János 108; — Mihály	
105; — Fáni 105; — Imre		103, 107, 315, 458, 460, 461,	
105; — József 105; — Vincze	107.	464, 467	
Vajda János	380	Vizvári	3
Valkai András, »Prister Johannis«-a	45	Vörösmarty Mihály	327
Vámbery Ármin	32	Wargha János	332
Vanbrugh, John	169, 391	Wenzel Gottfried Imanuel	107
Várady János	363	Wernher der Gartnaere	169
Varnhagen von Ense	99	Wesselényi Miklós báró levelei	
Varsolczi M. János	15	Nimptsch Leocadia asszony-	
Vasady-codex	14—27	hoz	99—103
Venczel Gusztáv	332	Winkler-codex	121
Verancsics Antal	320	Wodianer János	193, 194
Veress Endre	381, 494, 495	Wolkra Ottó gróf	9, 2
Vergilius 424, 427; — a magyar		Wujek Jakab	494, 495
irodalomban	14, 15	Zorilla, Francisco de Rojas	391
Verseghy Ferencz 106, 107, 395,		Zichy István 83, 86; — Klára 68,	
455, 456		73, 83	
Verseskönyvek, Régi magyar —. 14—27		Zrinyi Miklós 12, 60—64; idylljei	
Vezelius (Beza Tódor)	174	422; — Zrinyiász	149
Világosvári Miklósi János [Ál-		Zólyomi Dávid	60, 62
név]	107, 108	Zontog Gáspár	74

PETŐFI ELSŐ SZEKESFEJÉRVÁRI FELLEPTÉHEZ.

— 1842. nov. 10. —

Petőfi életének azon szakaszai, melyekben ő és a magyar színpad közvetlen vonatkozásban vannak egymáshoz, leginkább bizonytalanok. A mi természetes is. A költő csodapályájának kezdetén nyomtalanul szerepelt a deszkákon, a melyek neki »elzárt mennyország«. Személye akkor még csak a látnok tehetséggel bíró jó barátok előtt jelentős. Színészi tehetsége alig jelentkezik. A *Nemzeti Színház*-nál szolgálai minőségben lévén, — legfeljebb a ma rendezetlenül, kétségbeejtő gondozatlanságban heverő levéltár¹ őrizhet róla némi adatot, a mi az administratio iratnyalábjában lappang. Az első színpadi működése idején, midőn Sepsy Károly kis vándorszínészárságának tagja, — a második idején, midőn Csehfalvy Antal truppjában mimel, olyan jelentéktelen társulatnak jelentéktelen tagja, a melyről akkori lapjaink »Közli József«-ei nem emlékeztek. Ő maga ki nem elégitő adatokat mond e színészkedéséről itt-ott leveleiben s útazásairól szóló írásaiban s egy versében.

Valamivel élénkebb volt az a színészkedése, a mely Szabó József kiváló színtársulatának körében történt, melynek akkor legjelesebb vándor-színészeink egynehánya volt tagja. Erről az időszakról már többet tudunk, de azt teljes egészében megrajzolni ma sem vagyunk képesek ugyan, de a társulat belső életéről fennmaradt napló² és emlékezés³ valamelyes vázlatos képet mégis nyújt az ő színészkedéséről.

Az ezután következő színész-időszak különösen szórványos fellépésekből áll, a mikről két fennmaradt színlap beszél, vagy mikről nem szól sem színlap, sem feljegyzés, csupán általánosságban ő maga egy-egy levelében emlékezik.

Az »elhagyott kis vándor-színészfiu, kire se Isten, se ember nem nézett, nem ügyelt« színészi pályájának egész sorát tehát

¹ V. össze tanulmányomat, mely a *Múzeumi és Könyvtári Értesítő* II. évf. 2—3 számában jelent meg »A budapesti Nemzeti Színház könyv- és levéltára«. (Külön lenyomatban is Budapest 1908. 4°. 7. l.)

² *Szuper Károly Színészeti Naplója 1830—1850.* Sajtó alá rendezte Váli Béla. Bp. 1889. 8°. 69 l.

³ *Némelhy György: Visszaemlékezések.* Pesti Napló 1882. 245—246 sz.

nem ismerjük. A mit tudunk belőle — ezer felől összeszedett apróság, — s valóban ilyen apróságokat oly nagy becsben kell tartanunk, mint fényes életútjának nagy momentumait. Éppen azért szükségesnek látjuk azt a néhány apró adatot, a mivel színészkedésének történetét valamelyest kibővíthetjük, közreadni.

Ez adatok székesfejérvári első fellépésére (1842. nov. 10.) s a Szabó József társulatával való pályázásának (az előbbi naptól 1843. márc. 15. után, de apr. 1. előtt) letelejére vonatkoznak.

Közismert dolog, hogy Petőfi 1842 november 9-én Páparól Székesfejérvárra jött, hogy Szabó József színtársulatának tagja legyen. A társulat tagjai voltak: Vitéz Keszi József, egykor a tragikus végű pozsonyi társulat vezértagja, meg a felesége, Gosztonyi Viktória; Szuper Károly jellemkómikus, és a felesége Morócza Antónia; De Cau Mimi, a híres szépség, Gosztonyi Viktóriának egyszer diadalmas, másszor legyőzött vetélytársnője a primadonna-harczokban. Munkácsi János és felesége Mészáros Anikó, Nagy Tini és Körmendi Lina; Török Béni a hősszínész, Almási Pista a rendező és sokoldalú actor, Fekete Soma, a társulati belharczokban Petőfi kitartó fegyverbarátja, később pesti szerkesztő, Némethy György énekes, Petőfi szobai — sőt ágyi lakótársa, később a budapesti Nemzeti Színház pénztárosa. Fitos Sándor tánczmester és színész, Görbe Ferdinánd, Keszthelyi Ferencz, Fehér János. Az igazgató nyers, durva ember, a kinek a felesége — »kitünően nevelt bárókisasszony« — nem volt *színésznő*.

Ennek a színtársulatnak lesz tagjává Petrovics Sándor, a kit a színlapon Borostyán-nak írnak s a kit majdan Petőfinek fognak hívni.

A társulat első előadása Székesfejérvárt október 16-án volt, ekkor teljesen új, fényes ruhatárral Melesville és Roger de Beauvoire »*Saint Georges lovag vagy a' Mulát*« című 3 felvonásos színjátéka került színre Csepregi Lajos fordításában.¹

A művelődés- és irodalomtörténetre legjelentősebb volt a november 10-i (péntekre esett) előadás. E napra *A Párisi Napoló* volt kitűzve s ebben lépett fel Petőfi először, mint a társulat tagja.

¹ A darab sugókönyve a székesfejérvári városi színház könyvtárában fennmaradt. Szabó könyvtárát ugyanis Bogyó és Mándoki aradi színigazgatók vették meg, a kiktől a székesfehérvári színházi vállalat, utóbb pedig maga a város birtokába került. A könyvtárt most rendezem s így találtam meg e színésztörténeti fontossággal bíró könyvtárt.

A »*Saint Georges lovag*« sugókönyve nyomtatvány (Erdélyi magyar nemzeti színházi zsebkönyv 1842. évre [kiadták Nagy Ferencz és Farkas Lajos] 12 r. 7—137 l. Kolozsvár 1841) leltári száma 435. Fennmaradt szerepei: Déryné, Felekyné, Telepi, Egri, Erdősnek, Almásinak voltak kiosztva.

A darab sugópéldánya fennmaradt (lelt. szám: 404) s cím-lapjának szövege szóról-szóra a következő:

A PÁRISI NAPLOPÓ

Vig Játék 3 felvonásban — Bayard és Vanderbusch
munkája Dunkel Tódor után fordította

Szigligeti Eduárd¹

1837.

Szabó József tulajdona,

A vígjáték, ha ezen a címen nem is, de közismert a magyar közönség előtt. Kedves, bár felette egyszerű cselekménye feltűnt néhai való kitűnő drámaíróknak, Csiky Gergelynek s abból írta a *Suhancz* című operettet (1888).

A sugókönyv szereposztásában és a fennmaradt szerepeken — sajnos — nem maradt nyoma a Petőfi-időnek. Sokkal későbbi kiosztás valamennyi: Bizot szerepe például már Vizvári kezében volt.

Szuper naplójában² tévesen azt írja, hogy Petőfi »egy inas szerepében, a ki Bizot-t kineveti, midőn a naplopó a földre ejti« lépett fel. Ebből a megbizhatatlan feljegyzésből később az a tévedés állott elő, hogy Petőfi a címszerepet — Józsi — játszotta,³ a ki egy helyen⁴ tényleg kineveti Bizot-t.

Szuper tévedése abból állt elő, hogy ő úgy látszik naplóját nem mint naplókat, a történetek idején, de mint visszaemlékezéseket írta; Ferenczy tévedése pedig igen könnyen érthető, a ki a nála megszokott pontossággal átolvasván a darabot, Bizot kinevetését csak a jegyzetben olvasható helyen találta, de akkor nem a 2-ik inas, de Józsi »nevet«.

Misem bizonyosabb, mint az, hogy Petőfi nem Józsi szerepét, de az inas — még hozzá az inasok közül a 2-ikét játszotta.

¹ Ferenczy Zoltán érdemes *Petőfi Életrajza*-ban úgy sejtí, hogy a Nagy Ignác-féle, a Színműtár IV. köt. 2 (helyesen 3-ik, illetőleg XLVI. sor) s7. alatt megjelent fordítás szerint adták.

Az előadáson szerepelt eme sugópéldány végén látható bejegyzés szerint 1838-ban másolták. A bejegyzés szövege szerint:

Irta Fekete János
bevégezte Keszij Józseff úr
1838. Martius 6-ik napján.

Fekete János épp úgy, mint e Keszi József Szabó társulatának tagjai voltak.

² Lásd 17. lapon.

³ Ferenczy idézett művében I. köt. 270—271 l.

⁴ I. felv. 3. jel.

Ezt igazolja, hogy Józsi szerepe ú. n. nadrágszerep volt (Szabónál Kesziné, vagy De Cau Mimi játszotta) s bizonyos, hogy a kezdő színész első felléptére nem kaphatta egy közkedvelt darabnak olyan czímszerepét, mely rendes körülmények szerint a primadonna játéka révén — telt házat csinált. Aztán pedig ezt igazolja Szeberényi Lajoshoz írt levele,¹ melyben szóról szóra azt mondja: »színész vagyok s noha igen parányi lény a színpadon, de...« stb. — a mit szintén nem írhat vala, ha Józsi szerepét ő játssza.

De főbizonyítéka a 2-ik inas szerepe. Ez egyetlen jelenetben egy mondat, de a világ művelődéstörténetében s különösen a magyar irodalom- és színészettörténetben nagyjelentőségű és méltó arra, hogy egész terjedelmében ismertessem.

Morin tábornok fia, Emil elcsavarta Meunier asszony Eliz leányának a szép fejét, s az ígért házasság elől el akar lépni. Eliz öccse, Józsi, a kis nyomdászinas (a párisi naplopó), az ügyet rendezni óhajtván, felkeresi Morin tábornokot lakásán; a szurtos kis szedőinas szépen kiöltözik, de a szolganép még sem engedi be a tábornok fényes szobájába. Csak másnap, midőn erőszakkal tolakodik be, jut a tábornok elé. A III. felvonás 5-ik jelenete az, a melyikben szemközt állanak egymással a generális és a nyomdászinas.

A színpadon vannak: Józsi, Hillaire (a tábornok komornyikja), Morin tábornok és a két inas — ezek közül a másodikat játssza Petőfi.

JÓZSEF: Be kell mennem. (*Komolyszerű kaputban és kalapban.*)

1-SŐ INAS: Itt van ez a tegnapi ember ismét.

HILLAIRE (*A csokoládét az asztalra teszi.*): Vessétek ki!

2-IK INAS (*Józsefet visszatartja.*): De, mikor mondom neki, nem szabad bejönni.

1-SŐ INAS (*Ő is megragadja.*): Hallja-e, vagy nem?

JÓZSEF (*Kitépi magát.*): És én mondom, — én bekarok. Szájtatók — naplopók — szolganép!

HILLAIRE: Küldjetez ór után. (*Józsefre mutat.*) Elhordja-e kend magát?

JÓZSEF: Ah, úgy volt-e gondolva; — te azt hiszed félek tőled. (*Hillaire meg akarja fogni, ő gáncsot vet neki.*) El a lábbal, valaki le akar ülni. (*Hillaire ülve rogyik [így!]*) Sok gyönyörűséges cseléd.

2-IK INAS (*Felkaczag.*): Ha—ha—ha!

HILLAIRE (*A földön ülve marad.*): Még ti is nevettek! Várjatok, ezt a tábornok is tudja meg!

1-SŐ INAS: Most már elég. Ki! Ki!

¹ Összes művek VI. köt. 111 lap. A levél kelt. Kecskemét mart. 5-n 1843.

JÓZSEF: Itt valaki áhítozik még egy dacapora. Jöjj, szolgálatra termett lény.

TÁBORNOK (*Megjelenik az ajtóban.*): Micsoda lárma ez?

HILLAIRE: (*Feláll*) Itt van a tegnapi estvéli ember ismét, tábornok úr.

JÓZSEF: Tábornok! (*Leveszi kalapját.*) Oh!...

TÁBORNOK: Hogy merészelsz itt zajt ütni házamban, ifjú?

JÓZSEF (*Reszkető hangon.*): Bocsánatot kérek, tábornok úr. De ha az ember az igazságot kérni jó, nem engedi magát úgy tréfából kilökteni az ajtón.

HILLAIRE: Mi csak azt mondtuk néki —

TÁBORNOK: Csitt! (*Józsefhez.*) Igazságot, kiért, kitől?

JÓZSEF: Morin Emil úrtól.

HILLAIRE: Im hallja maga, tábornok úr

JÓZSEF (*Ugyanazon hanggal, mint a tábornok.*): Csitt, mondá a tábornok úr. (*A tábornokhoz.*) Az ön fiától.

TÁBORNOK: Már kíváncsivá teszen. (*Az inasokhoz.*) Hagyjatok magunkra.

HILLAIRE: De a csokoládé —

TÁBORNOK: Jól van, jól — hiszen itt van —

JÓZSEF (*Félre.*): Nem tudom, de bátorságom különösen lábon áll.

(*Inasok el.*)

Ime, ez volt Petőfi első jelenése a székesfejérvári színpadon. Sőt bizonyos értelemben — ez volt Petőfi első szerepe.

Úgy látszik a költő ezt óhajtá első szerepének tekinteni, Valójában nem volt az, hisz elébbi színészkedése alatt is játszott, sőt tudjuk, hogy első fellépte alkalmával a *Peleskei Notárius*-ban játszott — három szerepet, sőt hihető, hogy sokat játszott eleddig is, mert oly társulat, melynek csak hat tagja van, egy tagját sem pihentetheti soha — s játszatja egyre. Petőfi mint két kapitulációs színész jövén ez elsőrangú társulathoz, bizonynyal csak azért tekinté ezt első szerepének, mert ama társulatokat komolyaknak nem tartá s innen óhajtá színészi pályafutását számítani.

»Első szerepem« című költeménye is ezt mutatja, de igazolja ezt ő maga is, midőn Bajzához — »Kecskemét Mart. 14. 1843« kelettel írt levelében,¹ melyhez az Athenaeumban való közlés végett csatolá e költeményt — ezt írja:

»Nem tudom, mit ér az »első szerepem« című; de örülnék, ha méltó volna a megjelenésre, mert első fölléptemre emlékeztet. Egyébiránt Tekintetes Úr ítéletére bízom.«

Némethy György fentebb említett *Visszaemlékezései* szerint azonban Petőfi nem *A Párisi Naplopó*-ban lépett először a székesfejérvári színpadra, hanem a *Bársonyeczpö*-ben.

¹ Összes Művek VI. köt. 97 lap.

A darab tényleg Szabó társulatának műsorán szerepelt,¹ a fenmaradt sűgőkönyvben a szereposztás is fel van tüntetve.

A teljes cím:

BÁRSONY CZIPŐ
vagy
GREIFEN STEIN VÁRA
Lovagi néző játék 5 felvonásban
Pichler Karolina regéje után
ZULIMA
Előjátékkal szabadon kidolgozta
Birch—Pfeiffer Charlotta
fordította
Ts. Deáky Filep Sámuel Úr
Kolozsváron

Szabóék ily szereposztásban adták:

Zulima: Gróf Greifenstein — Tör[ök].
Gróf Feletri — Almási.
Zulima — [De Cau] Mimi.
Gotfried — Fitos.

Bársony Czipő: Leopold hg — Keszy.
Cancellár — Keszt[helyi].
Gr. Önsheim — Bo....v. Bold....?
Gr. Burgau — [Fe]ket[e].
Gr. Feletri — Al[mási].
Ágnes — Mi[mi?] v. Mu[nkácsiné?]
Netta — Keszyné.

A gróf Önsheim neve mellett az író elfakulása miatt alig vehető ki, hogy e szerep kire volt osztva: Bo[rostyán] volt-e a színész, a ki játszotta, vagy Bold[og Lajos]? Lehet, hogy Borostyánt jelzi a két kiolvasható, míg az a két sejtethető betű, a mi ezt követi Boldogot, a kiről Szuper írja, hogy Pozsonyban tagja volt a társulatnak. Arról, hogy e színész mikor jött Szabóékhoz, a Napló nem szól s úgy lehet, hogy már Fejérvártt is tag volt.²

¹ Kézirat. 4°. É. n. Leltári száma 38. A székesfejérvári városi színház könyvtárában.

² *Boldog Lajos* később a budapesti Nemzeti Színház tagja lesz. Hogy mikor lesz azzá, az ez idő szerint ki nem deríthető. A Nemzeti Színház levéltára rendezetlen s hozzáférhetetlen s az igazgatóság csak 1853-tól bír kiadási könyvekkel. Ezekből kiderül, hogy Boldog Lajos 1854 márczius végével megszűnik a színház tagja lenni — s ez idő óta Pesten könyvkötő. 1854—55 években a színház könyvkötői munkáit szállítja. — *Péchy* Gyula úrnak, a N. Sz. titkárának szíves közlése.

A szereposztás tehát nem nyújt semmi támasztékot a költő fellépésére, így nem volt egyéb hátra, mint hogy átolvassuk a darabot s keressünk olyan instructiót benne, a mely valakinek nevetést parancsol, sőt olyant, hogy a nevető »szívéből« nevetessen. Nevetés a darabban háromszor fordul elő. A II. felvonás 1-ső színben gróf Feletri *nevetve* szól s ugyanott ugyancsak ő *álmok mosolygással* tesz megjegyzést s az V. felvonás változásának 3-ik jelenetében az Ertz-Hertzeg »mosolyog«. E két szerepről pedig tudjuk, hogy nem Petőfink játszta, de nem is játszhatta.

Rá fogunk-e jönni Petőfi szerepeire most, a székesfejérvári városi színház becses könyvtárának rendezése közben, — ki tudná? De kétségtelen, hogy színtársulatának repertoireja ha nem is teljesen, de nyilvánvalóvá lesz s körülbelül sejteni fogjuk, hogy mely darabokban léphetett fel?

Nem képzelődünk, hogy elmondott adataink nagyot lendítettek volna Petőfi életrajz-kutatásának ügyén, de talán nem végeztünk hiábavalóságot, midőn ezt a néhány adatot megmen-tettük az elkallódástól; annál is inkább alkalmoszerű ez most, a midőn a *Fejérmegyei és Székesfejérvári Múzeum Egyesület* bensőségteljes ünnepély keretében emlékezett meg a költő első fejérvári fellépéséről annak hetvenedik évfordulása alkalmából.

REXA DEZSÓ.